

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.02.2018, sp. zn. 23 Cdo 3214/2017, ECLI:CZ:NS:2018:23.CDO.3214.2017.1

Číslo: 45/2019

Právní věta: Příklad-li konec procesní lhůty k podání na den předcházející, je podání došlé soudu e-mailem den následující opožděné.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.02.2018

Spisová značka: 23 Cdo 3214/2017

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Lhůty

Předpisy: § 240 o. s. ř.
§ 57 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 3. 2015, č. j. 21 Cm 29/2011-376, ve znění doplňujícího usnesení téhož soudu ze dne 12. 5. 2015, č. j. 21 Cm 29/2011-395, zamítl námitku nepřijatelnosti vedlejšího účastenství společnosti F. s. r. o. na straně žalobce (bod I. výroku), uložil žalovaným povinnost zdržet se šíření a propagace mobilních domků vzhledů ve výroku vyobrazených (bod II. výroku), uložil žalovaným povinnost zdržet se šíření a propagace mobilních domků půdorysů ve výroku vyobrazených (bod III. výroku), uložil žalovaným povinnost zdržet se šíření logotypu ve výroku uvedeného vyobrazení (bod IV. výroku), zamítl žalobu o uložení povinnosti žalovaným zničit prototyp mobilního domku ve výroku uvedeného vzhledu stojícího ve Stavebním centru rodinných domů EDEN 3000 v areálu brněnského výstaviště, B. (bod V. výroku), uložil žalovaným povinnost společně a nerozdílně zaslat žalobci písemnou omluvu ve znění ve výroku uvedeném (bod VI. výroku), uložil žalovaným povinnost zaplatit žalobci společně a nerozdílně 500 000 Kč jako přiměřené zadostiučinění (bod VII. výroku), uložil žalovaným povinnost společně a nerozdílně zveřejnit na vlastní náklady záhlaví a výrokovou část rozsudku v celostátním vydání deníku MLADÁ FRONTA DNES (bod VIII. výroku), zastavil řízení v části, v níž se žalobce domáhal, aby žalované byly povinny stáhnout z oběhu a zničit veškeré propagační materiály systému Freehouse a systému Mobilhouse a z internetových stránek www.mobilehouse.cz odstranit veškeré napodobeniny průmyslových vzorů zapsaných u Úřadu průmyslového vlastnictví (bod IX. výroku), uložil žalovaným povinnost nahradit žalobci společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 94.495 Kč (bod X. výroku),

uložil žalovaným povinnost nahradit vedlejší účastníci společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 38.479,21 Kč (bod XI. výroku) a uložil žalovaným povinnost nahradit státu společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 210 Kč (bod XII. výroku).

2. K odvolání žalovaných Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem v záhlaví uvedeným rozsudek soudu prvního stupně, ve znění doplňujícího usnesení, ve výrocích pod bodem I. a IV. potvrdil, ve výrocích pod bodem II., III., VI., VII., VIII., X., XI. a XII. zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti rozsudku odvolacího soudu, konkrétně proti té části výroku, kterým odvolací soud potvrdil výroky pod bodem I. a IV. rozsudku soudu prvního stupně, podaly žalované dovolání, datované 5. 12. 2016, které bylo prostřednictvím e-mailu právního zástupce žalovaných doručeno na elektronickou podatelnu Nejvyššího soudu dne 6. 12. 2016 v 00:00:47 hodin.

4. K dovolání žalovaných se žalobce dle obsahu spisu nevyjádřil.

5. Vedlejší účastnice se k dovolání žalovaných vyjádřila tak, že navrhuje, aby dovolání bylo odmítnuto, případně zamítnuto.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěl po přezkoumání věci k závěru, že dovolání bylo podáno opožděně.

7. Podle ustanovení § 240 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), účastník může podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Bylo-li odvolacím soudem vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta od doručení opravného usnesení.

8. Podle ustanovení § 240 odst. 2 o. s. ř. zmeškání lhůty uvedené v odstavci 1 nelze prominout; lhůta je však zachována, bude-li dovolání podáno ve lhůtě u dovolacího nebo odvolacího soudu.

9. Podle ustanovení § 57 odst. 2 o. s. ř. lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let se končí uplynutím toho dne, který se svým označením shoduje se dnem, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty, a není-li ho v měsíci, posledním dnem měsíce. Případně-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Podle ustanovení § 57 odst. 3 o. s. ř. je lhůta zachována, je-li posledního dne lhůty učiněn úkon u soudu nebo podání odevzdáno orgánu, který má povinnost je doručit.

10. Smyslem právního institutu lhůty je snížení neurčitosti při uplatňování práv, resp. pravomocí, časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích, urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů [nález sp. zn. [Pl. ÚS 33/97](#) ze dne 17. 12. 1997 (N 163/9 SbNU 399; 30/1998 Sb.)].

11. Účastníci řízení mají k dispozici několik způsobů, jakými mohou své podání soudu zaslat (datová schránka, držitel poštovní licence aj.). Každý z těchto způsobů má své přednosti a nevýhody z hlediska rychlosti, dostupnosti či spolehlivosti. Pokud si účastníci řízení vyberou služby soukromé osoby, jejichž kvalita není nijak právem upravena (typicky provozovatele tzv. freemailu), měli by sami nést následky případných vad v doručování tímto způsobem. Nejde totiž o nedostatky v organizaci soudu či poruchu ve státě provozovaném systému, jako je například ztráta faxového podání, nesprávné nastavení přístrojů, nedostupnost systému datových schránek apod. [nálezy sp. zn. [III. ÚS 329/2000](#), ze dne 23. 11. 2000 (N 176/20 SbNU 245), sp. zn. [I. ÚS 578/06](#), ze dne 14. 3. 2007 (N 49/44 SbNU 629), sp. zn. [III. ÚS 2509/08](#), ze dne 11. 2. 2009, a sp. zn. [II. ÚS 1911/11](#), ze dne 29. 3. 2012 (N 66/64 SbNU 749)]. Nelze také přehlížet, že včasnost doručení podání neovlivňuje pouze právní postavení podatele, ale také zbylých účastníků řízení například v otázkách promlčení, prekluze, právní moci rozhodnutí, tedy institutů sloužících mimo jiné k nastolení právní jistoty [věcné

projednání opožděného procesního prostředku k ochraně práva přitom může být důvodem pro zásah Ústavního soudu, srov. odst. 29 nálezu sp. zn. [Pl. ÚS 29/11](#), ze dne 21. 2. 2012 (N 34/64 SbNU 361; 147/2012 Sb.).

12. Od těchto závěrů se Ústavní soud odchýlil v nálezu sp. zn. [II. ÚS 2560/13](#), ze dne 20. 5. 2014 (N 101/73 SbNU 639), a v nálezu sp. zn. [I. ÚS 892/14](#), ze dne 20. 8. 2014 (N 157/74 SbNU 349).

13. V prvním z rozhodnutí Ústavní soud vyšel ze dvou hlavních úvah: 1) shledal rozdíl mezi podáním učiněným prostřednictvím telefaxu a elektronickým podáním učiněným prostřednictvím e-mailu; 2. s ohledem na stále se prohlubující elektronizaci justice je třeba akcentovat materiální prvek a vyzdvihnout smysl doručování jako takový, a tím tedy i zachování lhůty v případech, kdy tato lhůta po formální a technické stránce již vypršela (odst. 31). Soud tak výslovně uvedl, že „včasným doručením v této rovině je pak nutno rozumět situaci, kdy úkon účastníka, byť učiněný ve formě elektronického podání prostřednictvím e-mailové schránky, třebaže dojde soudu několik minut po půlnoci dne následujícího po dni, jehož uplynutím příslušná lhůta vypršela, byl ve skutečnosti učiněn před jejím uplynutím, tj. kdy e-mail byl odeslán nejpozději ve 23:59 hodin posledního dne lhůty. Tento důraz totiž souvisí se skutečností, že soud se s takovým procesním úkonem beztak zpravidla neseznamuje dříve než na začátku své pracovní (úřední) doby, a proto distinkce, zda k doručení příslušného podání (vlastně jeho dodání do dispozice soudu) došlo těsně před půlnocí posledního dne lhůty, anebo pár hodin, nebo dokonce jen několik minut po půlnoci následujícího dne, nemá žádné faktické materiální důsledky.“ (odst. 32).

14. Na uvedené rozhodnutí Ústavní soud navázal v nálezu sp. zn. [I. ÚS 892/14](#) ze dne 20. 8. 2014 (N 157/74 SbNU 349). V něm shledal včasným podaný odpor proti trestnímu příkazu, který měl být odeslán v poslední den lhůty v čase v 19:12, avšak vlivem technické chyby na straně odesílatele (advokáta) nikdy soudu nedošel. Následně advokát totéž podání pro jistotu odeslal znovu (avšak po půlnoci) a odpor soudu došel v 00:27. Závěr nálezu sp. zn. [I. ÚS 892/14](#) je tedy jednoznačný: bylo-li podání, jehož včasnost je třeba posuzovat podle dodání soudu, odesláno po půlnoci a po půlnoci soudu také došlo (obojí po lhůtě), je třeba na toto formálně opožděné podání nahlížet jako na materiálně včasné, pokud odesílatel v poslední den lhůty alespoň projevil vůli a snahu procesní úkon včas učinit, byť k tomu z důvodů na jeho straně nedošlo.

15. Dovolací soud se přitom ztotožňuje se závěry Ústavního soudu vyjádřenými v usnesení sp. zn. [I. ÚS 1903/16](#) ze dne 21. 6. 2016, kterým se Ústavní soud přihlásil k popsané dosavadní rozsáhlé náleзовé judikatuře Ústavního soudu a kde zdůraznil, že popsaný účel lhůt (nejen pro doručování) by byl popřen, pokud by se měl prosadit názor vyjádřený v nálezech sp. zn. [II. ÚS 2560/13](#) a sp. zn. [I. ÚS 892/14](#). Lhůta jako konkrétně vyjádřený časový úsek končí uplynutím okamžiku vymezujícího její konec. Uplynutí lhůty pro podání návrhu tedy nezávisí na následném jednání soudu – zda a kdy se bude tímto návrhem zabývat. Může samozřejmě dojít k situacím, kdy podání bude odesláno či doručeno těsně po uplynutí lhůty, tedy formálně pozdě, ale ještě v době, kdy se jím adresát nestihne zabývat. Ani to však není důvod zavádět materiální hledisko pro posuzování plynutí času, neboť jde o přirozený důsledek plynutí času (první okamžik po posledním včasném okamžiku je z povahy věci okamžikem pozdním). Hlediskem pro hodnocení okolností rozhodných pro posouzení včasnosti podání nemůže být ani pokračující elektronizace justice, pokud se nijak neprojeví v zákonném vymezení rozhodných okolností. Jinými slovy: soud nemůže rozšiřovat zákonodárcem stanovený úplný výčet v § 57 odst. 3 občanského soudního řádu pouze s odkazem na skutečnost, že dochází k elektronizaci justice (srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. [I. ÚS 1903/16](#), ze dne 21. 6. 2016).

16. Lze též odkázat na závěry Ústavního soudu ve vztahu k včasnosti podání ve smyslu § 40 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Dle uvedeného ustanovení je lhůta zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li zákon jinak. V usnesení ze dne 22. 1. 2009, sp. zn. [III. ÚS 2361/08](#), tak například Ústavní soud k včasnosti žaloby zasláné e-mailem vyložil, že žaloba stěžovatele ve formě elektronického podání (neopatřeného zaručeným elektronickým podpisem) není úkonem učiněným prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence, ani

předáním orgánu, který má povinnost je doručit, u něhož pro zachování lhůty postačí předání k přepravě. Proto se uplatní coby rozhodné, kdy žaloba došla soudu (srov. obdobně usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. [I. ÚS 250/05](#), dle kterého pro posouzení včasnosti podání zaslání prostřednictvím faxu je rozhodné, kdy došlo soudu, nikoliv kdy bylo odesláno). Ústavní soud pak uzavřel, že v posuzované věci může být závěr o včasnosti podání ve smyslu § 40 odst. 4 s. ř. s. založen jen na zjištění, že zásilka byla nejpozději poslední den zákonné lhůty fakticky příslušnému soudu předána, resp. mu došla. Z rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu lze též v této souvislosti poukázat na jeho usnesení ze dne 11. 8. 2006, sp. zn. 8 Afs 82/2006, či rozsudek ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 3 As 6/2008.

17. K uvedenému dovolací soud dodává, že připojení jakéhokoliv elektronického podpisu (např. uznávaného) k e-mailu má vliv toliko na autentizaci (ověření identifikace) podatele, neosvědčuje však bez dalšího čas, kdy takové podání bylo učiněno. Případně-li konec procesní lhůty k podání na den předcházející, je třeba proto považovat podání došlé soudu jakýmkoli e-mailem den následující za opožděné. Účastníci řízení přitom mají k dispozici několik jiných způsobů osvědčujících čas podání, jakými mohou své podání soudu zaslat (např. datová schránka, držitel poštovní licence).

18. V projednávané věci se z obsahu spisu podává, že rozsudek odvolacího soudu obsahující řádné poučení o dovolání byl doručen právnímu zástupci žalovaných do datové schránky dne 3. 10. 2016. Žalované prostřednictvím svého právního zástupce podaly dovolání, jež bylo Nejvyššímu soudu doručeno elektronicky e-mailem až dne 6. 12. 2016 v 00:00:47 hodin. S ohledem na skutečnost, že konec lhůty pro podání dovolání připadl na pondělí 5. 12. 2016 a dovolání bylo Nejvyššímu soudu doručeno elektronicky e-mailem až dne 6. 12. 2016 v 00:00:47 hodin, Nejvyšší soud s přihlédnutím k výše uvedeným závěrům Ústavního soudu, že rozhodujícím pro posouzení včasnosti elektronického podání prostřednictvím e-mailu je doba doručení soudu, dovolání žalovaných pro opožděnost odmítl podle ustanovení § 243c odst. 3 věty první a § 218a o. s. ř., neboť je zřejmé, že dovolání podané žalovanými bylo podáno po uplynutí dovolací lhůty, a je tedy opožděné.

19. Pro úplnost je třeba dodat, že i v případě aplikovatelnosti závěrů vyjádřených v nálezech Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. [II. ÚS 2560/13](#), a ze dne 20. 8. 2014, sp. zn. [I. ÚS 892/14](#), když žalované byly usnesením soudu prvního stupně vyzvány, aby věrohodným způsobem doložily údaj o odeslání e-mailové zprávy podaného dovolání, nelze na jejich dovolání nahlížet jako na včas podané. Žalované i přes tuto výzvu včasnost podání dovolání nedoložily. Výpis z interní evidence právního zástupce žalovaných o odeslání e-mailového podání dne 5. 12. 2016 v 23:58 hodin prokázání takové skutečnosti představovat nemůže.

20. Dovolací soud proto zdůrazňuje, že vzhledem k volbě dovolatelek využít služeb soukromé osoby (jejichž kvalita není nijak právem upravena), a nevyžít jiné zaručené způsoby doručení (datová schránka, držitel poštovní licence), nesou následky případných vad v doručování tímto způsobem (srov. shodně usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 6. 2016, sp. zn. [I. ÚS 1903/16](#)).